

סודי ביום

דף מס' 1 מתוך 20 דפים
עותק מס' 6 מתוך 6 עותקים

פרוטוקול מס' 174

מישיבת ועדת החוץ והבטחון

שהתקיימה ביום ד', יב' באייר תשכ"ט - 30.4.1969

בשעה 9.00 (בלשכת שר הבטחון)

חברי הוועדה: ר. ברקת - היו"ר

נכחו:

א. בן-אליעזר
ע. גוברין
י.ש. בן-סאיר
ג. הרוזנר
י. חזן
ג. כהן
י. גבון
ס. נמיר
ש. פרט
ז. צור
ח. צדוק
א. רימלס
י. רמאל

מזמנים: שר הבטחון מ. דיין

אל"מ י. רביב
סא"ל מ. רובינוביץ

מזכירה: הגב' ח. סן

רשם: ר. סרון

א. דיווח על התקדמות האחרונות.

סדר היום:

ב. סקירה בשחוננית.

ג. תשובה לשאלת בענין הסתבחות בחברון.

=====

היו"ר מ. ברקת:

אני מצטרף לפתוח את הישיבה.

שר התחנות ס. דיין:

הדבר הראשון שאתם רוצים בוודאי לשמוע עליו, הוא אודות הפעולה של אמס, ואעשה זאת ברצון. לאחר מכן אני מציע שאתם תעוררו את הנושאים שבדיונכם להעלות.

אחראי בעשן שתי פעולות, כמעט בו-זמנית, כמעט באותה שעה, באותה סביבה המוכרת לכם של באג'י. פעולה אחת - בקו המסלול הגבוה של החשמל, והשנייה - בגדר הבשרים. בקו המסלול הגבוה הופלו ששה עמודי חשמל. רצינו להפיל גם אנטינה, אשר היא מעין מתקן למקוה על הקו הזה, אך משום מה היא לא נפלה. ברור שהחומר התמוצץ. היו כסויות חומר נפץ שצריכות היו להחליט להסתיק, אבל היא לא נפלה. העמודים נפלו, אין בשחון שהם קרעו את החושים. זה קו מתח גבוה מאד, 30 מ' גובה. למעשה אלה הם שני קווים כאשר כל קו מורכב משלושה עמודים. זאת אומרת, שתי שלישיות. המקום נבחר במקום המהווה סיבה. כלומר, מקום שהקו עושה בו זווית, הופלו ששה עמודי הפיכה. הכוונה היתה שאתם יופלו הצידה הם אמצע יסחררו, עם נפילתם, את הקו כולו. כשישקו יסתחרר במידה כזאת צריך להיות לחץ על העמודים האחרים. כלומר, יתכן שהעמודים שהופלו יסמיכו - עם נפילתם - גם על העמודים האחרים.

בהתאם לידיעות שיש לנו - ומסעמים מובנים לא מסודר את כל הידיעות שברשותנו - היו סיבוכי חשמל ביכרים מאד כתוצאה מן הפעולה. אנו יודעים שהעמודים נפלו, כי האנשים שלנו שהיו שם ראו זאת. איבנו בטוחים שהחושים ניתקו. זאת לא תהנה טרנספורטטור, אלה הם רק עמודים. האם ייעשה משהו פרוביזורי כדי להחזיק את החושים בצורה נכונה - כן או לא, אבל בוודאי אין לראות בזה פגיעה כמו בתחנת כוח או בטרנספורטטור.

מדובר בקו החשמל ההולך לקהיר ולהרבה יחידות צבאיות. עד כמה שידוע לנו, היו סיבוכי חשמל כתוצאה מכך. יחידות צבאיות השתמשו בטרנספורטטורים רזרביים שיש להן. הדבר הקים בהלה רבה. כאשר הסכס הסטיק לעבוד בגלל זה שחשמל לא הגיע, ההנחה היתה: היהודים באים, היהודים באים. אחר כך התברר שהיהודים אינם באים.

המסיבה הזאת בוצעה ובתצלחה, פרט לעובדה שהאנטינה העצומה העומדת לא ליד המתקן אלא עומדת על ארבע רגלים במקביל לקו הזה, אשר כנראה משמשת למתקן למיקוח אלטרובי על הקו, אשר גם אותה רצינו להפיל - האנטינה לא נפלה. מוצאנו את כל ארבע הרגלים שלה. הדבקנו חומר נפץ לרגלי האנטינה, אולם היא לא נפלה.

הפעולה השנייה היה להביא לפיצוץ שני גשרים-סככים. גשר אחד - היתה טעות בניווט ועלו על גשר אחר. הגשר השני היה בסרחן של כ-30 ק"מ מן הגשר הראשון. בגשר על הנילוס, ההבדל בין הגשרים הוא בכך, שהגשר הראשון סרצונו לפצוע בו הוא גשר וסכך, וכתוצאה מזה שהוא גשר סכך בו סככים היוודים אל המים. זרימת המים הקיימת עכשיו היא כחלק התחתון של הנהר, כך שהחלק העליון שמעל פני המים סגור כולו על ידי הסככים. התמצאה לא היתה ישירה על הגשר, אלא חטלה חומר הנפץ לסביבתו. חומר הנפץ צריך היה להגיע אל הגשר, להעזר על ידי הסככים ולהתמוצץ שם. אבל גם הגשר האחר היה רק גשר ולא סכך, ומה ישנן קשתות, יכול חומר הנפץ לעבור הלאה בין הקשתות. לפי הסיפורים הטכניים הוא איבנו יכול לעבור הלאה - אלא צריך להתמוצץ מעצם העובדה שהוא סתחת לגשר. אבל אם הגשר גבוה מאד - יכול להיות שלא יהיה אפקט רב לפיצוץ. הגשר שלא התכוונו אליו התמוטט לגשרי. בגשר השני שלא התכוונו אליו, אנו בטוחים שהתמוצץ חומר הנפץ אך איבנו בטוחים שנפגע. הגשר השני זה אותו גשר באג'י המאד המפורסם, אשר לא התמוצץ לגשרי. ישנן רק השערות לכך. יכול, גם להיות שהיתה שם קבוצה גדולה של סירות רייב הקשורות אליו, ואז חומר הנפץ הגיע עד לסירות, נתקל בהן והתמוצץ היתה לכן לפני שחומר הנפץ הגיע לגשר. כדי לפוטט גשר כזה צריכים מסע פעולה חזקה.

העובדה אם האמקט של עצם החבלה הכלכלית יהיה יותר גבול או יותר קטן לא משנה כל כך, כמו כל הדברים שאמרתם זה עתה. גם הם לא על זה יוכלו לשים את הדגש. הם בבוראי יבואו ויגידו שתוך שבוע זה יתוקן, אבל הם לא יוכלו לומר שלא היינו שם, שלא הגענו. באמקט הפסיכולוגי לא התרעת לא התרעת - תראו עד היכן ידינו מגעת. לגבי התוצאות המיסיות - יותר קשות נפלו או פחות קשות נפלו, או אם החושים לא נקרעו אלא רק העמודים נפלו - זה לא משנה. העמודים שוכבים שם. היהודים היו שם. ואתם כן העלתם פטושים ואתם כן ידעתם שבאים, והתרעתם במשך שבועות שהיהודים עומדים להגיב, והיו גיוסטים, ומה קרה? באו, עשו, חזרו - שום דבר.

היו"ר ר. ברקת:

רצינו לשמוע משר הבטחון גם סקירה על החזית המצרית, ובעיקר לגבי המסמעות הפדיניות והבטחוניות שלה. משום כך אני מבקש את החברים לשלול שאלות קצרות ככל האפשר.

י. גולן:

שמעתי ברדיו כי המצרים מודים שהתפצצו, אבל בגלל האשף הנגר מטוטית זרקנו את הפצצות בריחוק מן המטרה. המטוטיתם שלנו היו שם?

שר הבטחון מ. דיין:

כן. התודעה המצרית היתה בשעה 1.30. שמעתי את ה.ב.י.סי. בשעה חמש, בשש ובשמונה בבוקר. בשלוש המעטים ספרו את התודעה המצרית והדישו כי לאחר התודעה הראשונה הזאת המצרים לא ספרו שום הודעה אחרת ואסילו לא חזרו עליה. ה.ב.י.סי. שיש לו אוזן קשבה למצרים כדודאי תסה - אם זה נכון שלא יצא דבר מן הפעולה, מדוע מתאונן השתתקתם בדושיה אחרי התודעה הראשונה? עובדתית לכס, לא היתה שום אש צ"ס, אף על פי שזה היה בשווח שכזה. אנו לא יודעים מדוע, אבל עובדה היא שלא ידעו. אם זה נכון עובדתית שהמטוטיתם הפציצו לא על הגשר כי אם בסרחק מטויים מסנו - אינני מציע לבנות יותר מדי על התודעה המצרית הזאת.

הדבר היחיד הבטוח שאנשינו ראו - ששה עמודי החסמל נפלו. לגבי הנשרים - לא ראינו דבר, זאת ידיעה שאני מאמין שהיא נכונה - גשר אחד התמוטט ולגבי השבי, איננו יודעים.

א. בן-אליעזר:

היתה הפצצה מן האוויר או אבטיח ירדו והניחו את חומר הנפץ?

שר הבטחון מ. דיין:

בפעולה בעמודי החסמל - ירדו והניחו את חומר הנפץ.

א. בן-אליעזר:

האם נפגשו עם כוח מצרי?

שר הבטחון מ. דיין:

לא היה עם סי לדבר.

א. בן-אליעזר:

הבינותי מדברי שר הבטחון שזאת טריביות בטחוניות חדשה. האם ברעתו של שר הבטחון, למען ביצוע

טריביות בטחוניות זאת, להקים שלוחות מיוחדות בצבא, או שהצבא יפעל בתאם לסגרת הארגונית הקיימת?

שר הבטחון מ. דיין:

אינני בעד הקמת שלוחות מיוחדות. המסגרת ארגונית הקיימת כוללת שלוחות מיוחדות. אין זאת אומרת שאני אומר שאינני בעד הקמת שלוחות מיוחדות כי אין צורך בשלוחות מיוחדות, אלא אינני חושב שצריכים היום להקים שלוחות נוספות, כי יש היום שלוחות מיוחדות. אינני מתכוון לומר שרק הצבאנים זה חייל מיוחד, אלא ישנן יחידות מיוחדות, ומיוחדות שבמיוחדות, אשר הן טובות מאד ומאומנות מאד.

א. בן-אליעזר:

ולאם גם מטה מיוחד?

שר הבטחון מ. דיין:

יש מטה מיוחד ומטות מיוחדים. הדבר מתפצל, אבל אינני חושב שיש צורך היום במחידות מיוחדות. בצד האווירי של הכעיה מטטלת מפקדת ההליקופטרים, אשר היא איננה איזה חייל מי יודע כמה גדול. אין טעם להקים מפקדת הליקופטרים שניה שתלמד את כל הכעיה המטובכת מאד של הביווט, התבעת, התנחתה. וזה גם קשור ביחידות אחרות שצריכות להגן וכן הלאה. או כל הצד הסככי של הכנרת, סידורים מיוחדים לפיצוץ מיוחד - זה שייך לחלק של חיל ההנדסה, אשר הקים בתוך המפקדה שלו יחידה מיוחדת, והוא מתייעץ עם המוסמכים שלו ועם המדענים שלו. הידע שהצטרף אצלנו על זרימת מי הנילוס - הלואי והייתי יודע על הקיסון מה שאני יודע על בוסא זה עכשיו. בכל דבר כזה מוכרחים להסתמך על כל הכוחות שישנם. וזה מתפצל למפקדות טובות כהתאם למבצע ובהתאם למה שמושל על היחידות לעשות. בענין הנשרים לא היתה מעורבת כל יחידת קרקע. זה היה

שיתוף של חיל ההגנה. היו התייעצויות רבות ומפורטות וחוזרות עם סדענים
סונים בסכנין ועם אחרים. כי שום איש לא ירד על הקרקע. הדברים האחרים
דורשים גם כוחות קרקע מיוחדים. לענין הזה של החשמל, למשל, אני חושב
שיש לבנו שם אנשים בסך הכל. שם אנשים ביצעו את כל העסק הזה, ירדו
על הקרקע וטיפלו בעמודים. הטייפים - זה חיל האוויר.

אינני חושב שצריכים להקים ספקרה מיוחדת, ובעיקר
צריך להעזר גם בכוחים אזרחיים, בנפיים סדעניים, במדענים, כי אלה הן שאלות
שהצבא עד היום לא נתקל בהן והן שסתבות בהתאם לכל נושא ונושא. השאלה
מה בותן הפלת עמוד חשמל ומה לא; לאן הם הולכים; כל הקוספולכס של הנפט
במצרים, אשר אנו בעולים עליו מאד - בזאת צריכים להעזר באנשים שמחוץ
לצבא, שם מיוחד שידאג ויאסר מהי מערכת אספקת הנפט במצרים, מאין הוא
בא, איפה צריך ריזול, איפה צריך נפט מזוקק, מפה הצבורות שלהם, שיטות
הזיקוק, מה הולך דרך אלכסנדריה, מה הולך דרך הסואץ - כל זה איננו ענין
של פעולה שצריכים סטרייקינג-פורס מיוחד, אלא זה ענין הרבה יותר מורכב.
לאחר שאתה יודע מה האובייקט שאתה רוצה לפגוע בו ומה דרך הטיפול בו - רק
אז אתה צריך להרכיב את הכוח הדרוש למבצע.

י. חזן:

האם אפשר ללמוד מן הפעולה הזאת על איזה שהם
שינויים בדרכי ההגנה של המצרים, לאחר הפעולה
הראשונה?

הם חוסיטו מערך נ"פ שלא התבלה כיעיל במיוחד.

שר הבטחון ס. דיין:

א כל חוץ מזה לא מצאנו דברים מיוחדים?

י. חזן:

הם הבכירו את המערך. מצאנו תוספות שידענו
עליהן לפני הפעולה. לא התבלה בשעת הפעולה כל
דבר מיוחד. התגברות ההגנתית שלהם נבד פעולות כאלה איננה מזעזעת.

שר הבטחון ס. דיין:

יש בסביבה בקורות יישוב סאוכלסות?

ז. צור:

לפי על ידי החשמל - אין; על יד הגשרים - יש.
הנילוס והגשרים - אלה המקומות הסאוכלסטים ביותר.

שר הבטחון ס. דיין:

האם באג'י הפאדי נבחרה פעם נוספת מטעמים טכניים
או שיש הבדל אחר?

ש. סרס:

רק מטעמים טכניים.

שר הבטחון ס. דיין:

היו"ר ר. ברקת:

נעבור עתה לשפיעה סקירה על ההתרחשויות בבבולות.
מבחינת המסמעות הבטחונית והפוליטית, צדמה לי

שהעקר הוא בחזית המצרית.

שר הבטחון ס. דיין:

במצרים ישנם שני אלמנטים נוספים לאלה שהיו קודם.
ישנה הגברת האש הארטיילרית, ללא הגבלה. היום
המצב שם, מבחינה זאת של פתיחה באש ארטילרית מצדם ובהמשך מצדנו - ללא
כל הגבלה ומעצורים. מהי שדושים יורים. כאשר רואים מטרה שהיא לפי
דעתם ראויה לפגז - פותחים באש ולפעמים אפילו גם בלי מטרה. כאשר רואים
לחטות על פעולה אחרת שלהם, פותחים באש. ענין המסקת האש לחלוטין איננה
קיים.

הדבר השני - העברת כוחות קוטבנו ואחרים על מנת
למקט בצד שלנו, לארוב ליחידות שלנו, ופעם נסיון להכנס לתוך סעוז. הדבר
הראשון חל על כל החזית. הדבר השני מתרכז בחלק הצפוני, בין קנצרה ופורט-
סעיר במיוחד. היתה השתלשלות ספוייטת בהתפתחות בסבב הזה מאז שהענין התחיל.

זה כ כר שלוש שבועות מאז התחילו ברבר הזה. כוונתי, לצליפות, על מצב
למבצע מאתנו לעבוד במעוזים. ואחר כך, נוסף לצליפות באה גם הארטילריה
ועכשיו גם הצליחות. היו להם כמה הצלחות ולנו כמה כשלונות. ההצלחות
והכשלונות עודרו אותם גם להמשיך בכך וגם לחשוב שקל למבצע בנו. ש כדי
כך שהתגבש אצלם תכנון לנסות לבחוק את העמדות שלנו, ארבע-חמש העמדות שלנו
במובנית לקנטרה. המשימה שהם קבעו לעצמם הייתה קודם כל לבחוק את הקטע הזה
(מראה על המפה) על ידי מצור. זהו נקניק צר מאוד. כוונתם הייתה לבדוע
את העורק הזה ולא לתת לנו להגיע לעמדות. התכנית שלכם כללה גם פריצה
לתוך המעוזים, במלב זה או לא אינני יודע.

בינתיים עשינו מה שעשנו, בעיקר תגברנו את
העמדות בכוח אדם. הכנסנו לשם קרוב לשלושה גרודי צנחנים. זאת תוספת גם
במיתות ובציקר איכותיות. החלטנו ותגברנו את המפקדים מבחינה איכותית.
הושגנו במעוזים הללו מסקרי פלוגות ומפקדי גרודים, אנשים בעלי דמה אחרת
ועם גישה אחרת לגמרי. התוצאה הייתה שער היום, כמעט במשך שבוע ימים מעת
שעשינו את המינימום הללו, הם טעאו עצמם במצב בו הקו שלהם, מהצד הכערי, הוא
אשר מנותק במקום הקו שלנו. כי גם הם נמצאים על נקניק. זאת לא הייתה
התכנית שלנו לבחון אותם, אבל התכנית הייתה להרוג אותם. סמל לבוא מוקשים
ובלילה היינו עולים על מוקשים, וגם הלילה עלינו על מוקש, אבל אינני יודע
אם זה מוקש חדש או ישן. אבל כאשר לקחנו את הענינים בידינו ואמרנו: אם
לירות - אז לירות, ותגברנו את המקום בנשק, בצלמים ובמחירות שריון, התוצאה
הייתה שהם נמצאים עכשיו במצב שהם פגיעים מאוד והם בוכים מאוד על המצב הזה.
הם אינם יכולים לפנות מצועים. יש להם קשיים באספקה ומחסור בתחמושת. הם
אינם יודעים כל כך הרבה מציאות עובדים הרבה. אבל אם אני צריך לעשות הסוואה
ולומר איך נראים הקווים, אני יכול לומר כי הקו שלהם נמצא במצב הרבה יותר
גרוע ממשמאצ בו הקו שלנו, ואני אומר זאת באופן אובייקטיבי. סידיעת המצב
של שני הקווים. בינתיים מצאנו דרך עוקפת בתוך הכיחות והצלחנו להביא
לתגבור באספקה. כל המצועים ממוגנים ובתוך עמדה ישנו רומא וחובש ולפעמים
גם שני חובשים. אבל גם הניתוק וגם היכולת האופרטיבית של שני הקווים -
כרגע המצב הוא שהקו שלנו יותר חזק וטריגיס עצמו הרבה פחות מנותק או עלול
להיות מנותק מאשר הקו שלהם.

זה כמובן איננו חל על השאלה היסודית שקיימת בגמח
לפלישה, והרבר הזה יכול להיות קיים אצלם. הפינוי של פורט טעיד עצמה
והתגבור שלה, לא מן המבצע שנושא בתוכו אלמנטים עם מנחות של פריצה בקו
הצמוד. החלקים האלה מדולדלים. הם בסרו את הפינוי של סמוגים אלף תושבים
והכניסו או מכניסים תגבורות של יחידות ארטילריה ויחידות חי"ר. יכול
להיות שמורט טעיד איננה מדולדלת כי קשר הימי שלהם באן הוא קשר טוב מאוד.
באה אניה, מורקת את מטענה ומפליגה, וחוזר מזה יש שם גם מוביות רוסיות.
אבל אני מדבר מנחינה המצרית.

הדבר היסודי של הגיזרה הזאת - שיתכן שהם שוקלים
או מתכננים פלישה בציר הזה. יתכן שרבר זה קיים, אבל זה לא הוספע מהדלדול
בחלק הזה כאן, כי יש להם מקורות אספקה טובים מאוד דרך הים. המדובר הוא
בהליכה בקו הזה. איש מאתנו איננו יכול למכס לעצמו בוודאות האם המצרים
מתכננים פלישה בקיץ הזה או אלא. אני מסתכן ואומר: האויב איננו עוסד
לקראת פלישה בקיץ הקרוב. מה שמחולל שם, לפי הערכתי, זה האקטיביזם של
הצבא.

הצבא התעצם מאוד. לפני מלחמת ששת הימים היו לו
265 מטוסי קרב והיום יש לו 450 מטוסי קרב. זה אחוז גידול עצום. עד
סוף השנה הבאה הוא עלול להגיע ליותר מזה, לקרוב ל-700 מטוסיים. אבל אם
לדבר על הקיץ הזה, יהיו בידו 450 מטוסי קרב ובאיכות יותר טובה. זהו
כמעט הכפלת מספר המטוסים. יש לו הגדלה בשליש של כח האדם. יש להם
12 דיביזיות במקום 7 - והכל מרוכז וקונפסטי באיזור אחד. שני שלישי מן
הכוח יושב על התעלה, עם אסון טוב יותר שקיבלו מן הרוסים, עם אמצעים
טכניים של הגנה, קיבלו רדארים, יש להם סידורים יותר טובים. שנתים הם
עפצו על זה, לא בזבזו את הזמן.

כפי שאמרתי, הגורם הראשון לאקטיביזם של הצבא במצרי זאת הרגשת הכטחון העצמי. אינם חוששים כל כך שאם הם יתירו ידינו מבחינת המסקת האש אנו נאבד את התעלה ונמסע למצרים. לא תעברו ולא תסעו. הם אינם חוששים לגורלה של קהיר, אולי גם בהסתמך על הכוחות הרוסיים, אבל זה כרגע לא מעיק עליהם.

הגורם השני הסביא לאקטיביזם זה הגורם הערבי הכללי ולא הרצון הספציפי של הרבשה שצריכים להלחם ביהודים. אם מישהו סכם חושב שאחרי שינשבים שבתיים על יד התעלה ועסינו מה שעסינו בתעלה ובכתי הזיקוק - שהם אוהבים את הנוכחות שלנו יותר, איננו קולע לרגשות לבם של המצרים. הם היו רוצים מאד שנסתלק מהם. אז בואו נלחם. נתחיל להלחם. אם נתחיל להלחם, כלומר, נכנס קודם כל למסגרת של לחימה. אם זה שלב מתוכנן שבקבוצתו יש בסוף הכרעה להתחיל בלחימה, כלוחמה ארטילרית בחודש מארץ, ואילו בחודש מאי לעשות דברים אחרים ובחודש יוני לעשות פלישה, או שזאת אקטיביזציה של נתחיל להלחם ונראה איך זה הולך - נטיש אותם, נרתק אותם, נהרוג אותם, ככה שיתרגו - יתרגו, כך וכך. כן את ערינו שרפו ועל אדמותינו יושבים, בואו נתחיל להלחם. מה מטתי הוורסיות היא תפרוויקת, אף אחד מאתנו איננו יכול לוטר.

אני מאמין שבשלב זה אנו עומדים אך ורק בפני האקטיביזם של הצבא המצרי ולא בשלב א' של התכנון לקראת שלב ב' ו-ג' הכולל פלישה וצליחת התעלה. תוך 2-3 חודשים האלה אם יתברר להם שאנו נמר של נייר, הדיבורים על הישראלים והסכנה שהם הם מובזמים, אז יכולה להיות אסקלציה לא רק כמותית אלא גם נפשית, ותוכניות שהיו כתובות על הנייר יכולות להיות מוצאות לביצוע, או בגלל איזה שהן סיבות אובייקטיביות אחרות, שיצוי בפני פוליטי או דבר אחר. היות ואני מאמין שהסיכנות שלהם הן ארטילריות והן קוסברו לא יוכתרו בהצלחה, כי אני אפילו מוכן להרחיק לכת ולומר: לא רק שלא תתחולל האסקלציה הזאת, כי הם לא יעמדו בפני הוצאות מעוררות, אלא גם אם ישנן תוכניות שכלאה, הם יזדקקו לפחשבה שניה ולרביזיה של התוכניות כאשר יראו את התוצאות של הביטויים הראשונים. ויש היום שלב של ביטויים. על זה אין ספק. המסקנות של הביטויים הללו יהיה להם אפקט - זה דבר ברור. גם אם הביטויים באים על סנת להטיק מסקנות וגם אם אינם מתכוונים לכך, לביטויים ישנן מסקנות.

זו ההערכתי על הבעשה בחזית המצרית. כמו כל אחד מאתנו גם אני מצטער אבל לא רק מצטער אלא רואה אתהושי - לא רק האישי אלא הלאומי שלנו - לאבד אנשים עם יום יום, פצועים והרוגים, ואיבני רואה דרך להטבע סכך. אם החייל לא היה מוציא את הראש לא היה נמנע וכד'. בכל מקרה אפשר להגיד: לא עשו כך ולא עשו כך, אבל כן עושים כך. הם נמצאים בקו עומד לפעמים ממש תחת אש תופת היורדת שליו סן הארטילרית הכבדה המצרית, וצריכים גם לתקן את הטלפון, לפנות מצוע או לרמות מה קורה בתעלה. מה עולה טבק על מוקש ומה קצין התצות של התותחים צריך לראות לאן המפוזים נופלים - מוציא את הראש וסבל כדור. לזה איבני רואה תרומה.

אם אני רואה את הדברים באופטימיות - שינסו ויקבלו על הראש, הרי מתוך עצם המכה שיקבלו על הראש, הראש יכאב עליהם ויצטרכו לעשות רביזיה במחשבה. הגורם המרתיע זה הוסר היכולת להצליח בפשיטה ולא רק שטביאיים הכיתה כך וכך פצועים והרוגים, גם אם זה כולל סג"ד או ס"פ. יש להם כמותיות עצומות של כח אדם. וזה לא רק מסום שאין להם ביטחון סטטיסטאלי או תופאנית-לאומית לענין הזה, אלא מסום סיבה אחרת: היהודים יושבים על ארצנו, על אדמותינו, צריך להלחם ואז, כאשר נלחמים בוודאי שיש לנו אבירות, הנכונות שלהם לאבירות - הם רואים באבירות הרכה לכך שהם נלחמים והדבר הזה הוא גורם מעודד. אם אנו לא נהגים פירוש הדבר שנותנים ליהודים להתבסס ולהתבצר.

על לבנון - איבני יודע יותר מאשר כתוב בעתונים. אנו בעצמנו איבנו מספרים לרחוק את הקץ. אין לנו כל ענין להרחיב את החזיתות ואף לא להתארכן. כל שבוע שעובר ללא פעשים שם, זהו רווח. בסוף תהיינה המעולות של ה"מאתח", מה לעשות? מה שפחות יותר טוב. בינתיים לבנון לא הפכה לחזית, וסוריה לא הפכה לחזית, והצבא העיקש לא נכנס לאקטיביזציה בירדן. הירדנים תבכירו את פעילות ה"מאתח" בהסוואה לעבר, ויש קצת יותר סיתוף פעולה של הצבא הירדני עם ה"מאתח". - זה לא שינוי

דרסטי בשני המקרים. כבר אמרתי בטובי וגם בישיבות כי כל הסגב של ירון הוא סגובה. הסלך הזה - וזה לא יפה לדבר בגנות סלך - סתובב סבירה לבירה, אצלו בבית יושבים עיראקים והוא לא יכול להזיז אותם, והם כפופים לחזית המצרית שהמפקד שלה הוא עיראקי. על הגבול יושב ה"פאח" ועושה מה שעושה, ובדרום יושבת היחידה הסעודית, ועל הראוארים באמצע יושבים היחידות המצריות - והוא עושה שלום ולא עושה שלום. הוא לא ריבון בארצו. הוא איבד יכול לומר ל"פאח" לתפסק, הוא איבד יכול לומר לעיראקים לצאת, כלומר, בסוג האלמנטרי של הריבונות ושל שליטה בארץ - אין לו תיז את זה. יש לו אולי ריבונות בארמון ובעסק. בא ונוסע, בא ונוסע, אבל הרברים אינם בשליטתו מה שנעשה בירדן. כרגע היחידות הסעודיות אינן מקטיביות, הצבא העיראקי איבדו מקטיבי. הצבא העבר-ירדני עוזר קצת ל"פאח", וה"פאח" יותר מקטיבי משהיה קודם, בסוראל ובירדע טכני יותר טוב. אם הוא מצליח לפגוע באוטובוס הצנוע מאל-חמא, אז יש לנו אבירות יותר כבדות, כאשר הוא מחות מצליח יש לנו פחות אבירות, אבל בסך הכל אין שינוי סרסטי בפעולת ה"פאח".

אני פסיטי ביכולת החזיתות הערביות האחרות להשאר שקטות, גם מפני שהמצרים ילחצו עליהם וגם מפני שדעת הקהל גם נים תאמר: בלחסימל - נלחם גם מבחננו, הך ביהודים. ויש להם תותחים ויש להם טנזים והם יתחילו לפגוע בעסק הירדן, וזאת תהיה תוספת קשה מאוד לנו אם תהיה הפעלה ארטילרית לא חד-פעמית אלא יבנסו לשיגרה של אש בחזית הירדנית, בעיקר, כולל יחידות הארטילרית העיראקיות, ולא במנסת פלישה, אלא פטוט גשם נרבות כזה מתמיד, ועוד יום, ועוד יום, ועוד יום.

זה"ל בנוי, לא סבחינה ארגונית ולא סבחינה פסיכולוגית לקראת דברים אלה. מתחילה מלחמה - מבן פורצים, ששה ימים, שבעה ימים, שתי שעות, חמש שעות, במסך שמושה שעות חיל האוויר גוסר אותם, נצים באופן תיאורתי שגם היום היינו יכולים לעשות זאת: לקחת את זה שם, טוב, לוקחים את דמסק. יומיים - יומיים, וגוסר העבין. אבל היות זה לא יתן לנו שום דבר בענין הזה, אז השאלה האחרת העומדת בפנינו זו לא פריצה חד-פעמית לבסור ענין ביומיים או בשלושה ימים, אלא אנו צריכים אז לדבר בסוגיית אחר.

גניח שיטת קונסטלציה סרינית-צבאית אחרת, ועוסדים על הקווים האלה, הם אינם פורצים ואנו איבדו פורצים, קווי המסקת אש קיימים אבל הסטטוס של המסקת האש איבדו קיים, יורים, ואנו צריכים לעסוד כך חורש אחר חורש, שנה אחרי שנה, ומדי פעם גם מעבר כוחות קטנים, הקווים אינם מתוטטטים אבל יורים, והקווים בחלק רחוקים - אבל הבנים שלנו שם, ובחלקם גם הבנים שלנו שם וגם היישובים שלנו שם: זה אילת, בין שאן, קריית-שמונה, וכל הגבול של לבנון וכל הגבול של ירדן. זה סגב שאיבדו דומה למצבים הצבאיים האופרטיביים שזה"ל עשה במלחמות. זה סגב אחר ופצריך אולי תבונה צבאית אחרת וסרינית אחרת. בתור דוגמה אמרתי שגם לקיחת דמסק איננה התשובה - אז העבין הוא לא לשלושה ימים, כי את דמסק אפשר לקחת בשלושה ימים; אבל אם זאת לא התשובה - אנו צריכים בסוגיית אחרים, אבל איבדו בא לקבוע מה היא התשובה ומה לא, אלא אני מציב את השאלה לפה דבר זה יכול לגרום.

אני רוצה להוסיף ולומר שעם ערביי השטחים פעולם לא היה לנו כל כך טוב. זה טרדוכס. בתוך כל השמחה הזאת, בעלי העסק עצמם סתהגים אחרת. לא היה לנו יום עצמאות לויאלי. כזה מצדם כמו יום העצמאות הזה. בתי הספר, העבודה, המסחר וגם היחסים היוסימיים. יכול להיות שגם סתנחה שהתברר שהכל התהפך, או שחם יותר עייפים או שהם התרגלו. אבל כרגע - וזה לא רגע של רגע אלא רגע של תקופה - אנו נמצאים במצב הרגוע ביותר שהיה לנו מיר אחרי המלחמה, מאז התחיל ה"פאח". במשך השנה וחצי האחרונים לא היתה לנו תקופה כל כך רגועה כשם שיש לנו עכשיו עם ערביי השטחים. יותר טוב כך מאשר להיפך. וזה כולל את עזה, אסנס, יש שם גם "פאח" ומדי פעם נתפסים וזורקים אבנים, אבל כל בתי הספר פתוחים וכל החנויות פתוחות. עזה יותר רגועה מאשר היתה במשך השנה וחצי האחרונים.

אין ידיעות על התארגנות חדשה?

י. רפאל:

לא. מי שמתארגן קצת זורקים אותו קצת לירדן.
כרגע זה המצב הרגוע ביותר שידענו.

שר הבטחון ס. דיין:

הדבר החשוב ביותר שאני חושש שעלול לקרות לנו -
שהמטוס הזה של המסקת האש יידבק בשאר החזיתות והדבר לא יהיה מזה
אופרציה חד-פעמית אלא מצב סמושן.

היו"ר מ. ברגס:

לא הזכרת אם להתחממות של הגבול המצרי ישנה
גם משמעות פוליטית, אם ישנה משמעות פוליטית כזאת.
מה סידת חלקם של הרומים הן בעזרה הצבאית והן בהפציה של החיסום לכיוון
הפוליטי?

דיברת על ה"פאתח", עמדת על הגברת פעולות ה"פאתח",
במידה קטנה יותר או במידה גדולה יותר, אבל לא אמרת על ה"פאתח" עצמו.
לפני חצי שנה היה דיוטם שהיה הולך ונוצר בורם כביר. הרוטם הזה עוד קיים
באירופה. מה אין לנו ההרגשה שהרוטם הזה הוא בכון, והייתי רוצה לשמוע
דעתך.

זה שבועיים שבתוך היישוב יש אי-שקט, אי-שקט
זה מחולק לשני חלקים. חלק אחד - פותחים את העתונים ורואים את הפנים
הצעירים של הבחורים שבופלים וזה מכניס סיכות רעל לתוך הגפם, אבל יש
דבר אחר חנוצ למוראל הציבור. אין יותר בטחון שההודעות הנסמרות על ידי
הצבא תואמות את המציאות. בליל העצמאות נזרמנתי לכינוס איזורי לא באיזור
מסובך. כל הכינוס הזה היה אחוז שמועות, וכשאמרנו שלשמועות אלה אין יסוד,
באמר כאילו מוצאות הודעות לא נכונות. ברמה לי שהרגשה זאת הולך ורווחת
בציבור והיא עלולה לגרום נזק סוסרי למוראל הציבור, נזק של עמידה למוראל
הציבור.

א. בן-אליעזר:

אני רוצה להתייחס לנאמא השלישי שארובי העלה, לענין
השמועות. זכור לך בוודאי, כאשר ועדת החוץ והבטחון
ביקרה בסיסי. ישנו עם אלוף הפיקוד והעלנו את הבעיה בסניו ודווקא בכיוון
הפוך: מדוע צריכים לפרסם כל מקרה, וכן הלאה. לדעתי צריך בסופו של דבר
להחליט האם לפרסם או לא לפרסם. כי מצד אחד, אינך יכול לא לפרסם, ומצד
שני, לבוא בטענות כי זה פורם לשבב של אי-אסון. העובדה היא שאנו עם קטן
ומשפחה קטנה ואין מודות. לי נודע על המקרה בסוף ביום העצמאות עצמי
עתונאים לפחות 12 שעות לפני הפרסום. אני מניח שאם עתונאים יודעים אז
יודעים גם אחרים. נראה לי שהמסקנה צריכה להיות, שהאסון שתבא עוד
והבטיח בצד הציבור חשוב עד למאד ואסור לערער אפילו בסחיר זה, וזה כואב.
בי אם האסון הזה יתרחש יכאב הרבה יותר ויתן מקום לשמועות רבות יותר.

י. יונג:

גם במקרה של האונות?

א. בן-אליעזר:

אני מדבר על התנבשויות בעיקר. אם ישנם מקרים קלים
אין צורך להפריז ואיש לא יתבע מהצבא מדוע לא
הודעתם על מקרה זה או אחר, אבל בעיקר במקרים של התנבשויות. ועכשיו מעבור,
ברשותכם, לנושא עצמו.

לשאלה, האם ישנו מה מישהו המציע ללכת לדמשק או
ללכת לקהיר - אינני יודע אם ישנו כזה.

שר הבטחון ס. דיין:

אני רוצה להבהיר את הענין. איש איננו מציע ללכת
לדמשק או לקהיר.

א. בן-אליעזר:

אם הצבא יעמוד בפני מצב של סלחטה בטוחה, הצבא
יחליט כאשר יחליט, בהתאם לצרכים שלו, כדי להבטיח

את בטחונו.

שר הבטחון ס. דיין:

בענין זה הצבא לא יחליט.

א. בן-אליעזר:

בוודאי לא, הממשלה.

הבעיה העיקרית לדעתי היא, איך למנוע את בואם של המצרים לסיני והאם יש להם כוונות שכאלה, בין אם הדבר ייעשה כתוצאה מייאוש ובין אם הדבר ייעשה מתוך שיקול מוסעה וחיסוב מוסעה שהנה הניע הזמן ויש להם האפשרות לחדור לסיני מפורט סעיר או מקטע אחר של החזית.

הבעיה השנייה - עד כמה האקטיביזציה הזאת של הצבא המצרי בחזית סואץ משפיעה על החזיתות האחרות. כי אז אנו באמת נמצאים במצב של מלחמה, כפי שאנו נמצאים במצב כזה, אבל במצב הרבה יותר אקטיבי וצריך למנוע את התפתחות הזאת. ואז נשאלת, שאלה: מה בעצם אנו יכולים לעשות כדי למנוע את התפתחות הזאת?

אני חושב שהפעולה שנעשתה אתמול כמצרים, כמו הפעולה שנעשתה בנאג'י המארי לפני חודשים מספר, יש להם חשיבות עצומה מבחינת ביולוגיה, מבחינת המוראל המצרי, מבחינת המוראל הישראלי, מבחינת המוראל כירדן ובמקומות אחרים. אני חושב שהפעולה של אתמול יש אותה החשיבות כמו שהיה לפעולה בנאג'י המארי לפני כמה חודשים, כאשר הצלחנו אז גם מבחינת הביצוע.

שר הבטחון ס. דיין: בסך הכל, המעט היתה פעולה יותר אקטיבית מאקדמית.

א. בן-אליעזר: מבחינת הכנות או מבחינת ההרס - זה איבנו קובע. כי אם הוכח שכוח ישראלי יכול להגיע ולחזור בשלום, עם טון אחר של חומר נפץ, הוא יכול להגיע גם עם שנים ושלוש טונות של חומר נפץ, ובעצם אין לזה גבול. על כל פנים, הדבר אפשרי. אני חושב שיש לזה, אולי במידה רבה, אותה השפעה שהיתה, באסד, לבחיתה בלבנון. ואנו זוכרים שהיתה לכך השפעה אדירה.

השאלה היא, האם פעולה כזאת צריכה להעשות אחת לשלושה חודשים או אחת לשמונה חודשים או שצריכים לראות זאת כשיטה? כדי להעמיד את השיטה הזאת לסבך צריכים לשאול גם שאלות אחרות: מה המחיר שאנו משלמים עבור שיטה כזאת? עד היום, תורה לאל, המחיר היה ללא קורבנות בכלל, בעוד אסד המחיר שאנו משלמים במעולות אחרות, בנייה שפעולות תבטול שאנו עושים בירדן או אפילו במעולות של הגנה, במעולות סטטיות - המחיר הוא גדול ורב עד למאד. אם נגיע גם למסקנה מבחינת המחיר, מחיר הדם שאנו משלמים עבור שיטה זאת או שיטה אחרת של פעולה, אני חושב שהמסקנה תהיה חיובית.

יש ריכוז עצום של כוח צבאי מצרי ליד הסואץ. אני חושב שההגיון אומר שכאשר יש ריכוז עצום של כוח צבאי - ואנו יודעים את המבטלות הערבית - כל עוד הוא מחזיק באקדח, יש לו הרגשה שהוא יכול לעמוד ולחרוס את העולם כולו, אבל ברגע שהאקדח נלקח ממנו הוא הופך להיות כפי שהנו באמת. פעולות כאלה, לדעתי, יכולות להביא לידי כך שהם יהיו נאלצים להעביר כוחות רבים מאר שהחזית של הסואץ להגנת מקומות חיוניים בתוך היבשת המצרית עצמה, והרי מצרים עצמה גדולה וארוכה ולא כל כך קל לפרוס את הצבא כדי להבטיח כל מקום ומקום. אני אומר זאת בעיקר לאור העובדה האחרונה שהרגשת - שהם ידעו שאנו באים, העלו אווירונים ובכל זאת לא היתה להם כל אפשרות של פעולה מסשית. פירושו של דבר, שנצטרך לסמוך על כוחם, ביבשה כדי להגן על מקומות חיוניים.

לפעולות כאלה, לדעתי, דרושה שלוחה מיוחדת. הצבא יש לו מסגרת משלו. בתנאים הקיימים להגן על גבולות המסקת האש, הגישה היא בהכרח גישה סטטית. מרי פעם במעם יש פעולת תבטול שהיא הכרחית, אבל היא בהכרח שיטה סטטית. לפעולות אלה צריך אי.בי.אם מיוחד. צריכים אנשים שזה יהיה תפקידם...

שר הבטחון ס. דיין: עשינו את זה כל כך רע עד עכשיו?

א. בן-אליעזר: אבל אני רוצה את זה לא פעם בשמונה חודשים.

שר הבטחון ס. דיין: אנו ביקשנו מנוחה בין פעולה לפעולה? הממשלה תאשר גזן-סטופ במשך כל היום - זה"ל רק ישמח על כך. הוא מסוגל לעשות זאת. איבני מתווכח, בוודאי לא בקריאת ביניים, על שלוחה

מיוחדת. אמרתי שיש לבנו שלוחה מיוחדת ונעשה זאת. אבל על יסוד הפעולות שבעשו עד כה ואשר מספרם ומקומן נקבע על ידי הממשלה - ביירות כן - קן, ירדן כן - קן, נאג חמאדי כן - קן, ועכשיו נאג חמאדי מעם נוספת - קן, יאסר שיש לעשות זאת שבועיים בלי המסקה - יהיה זה בלי המסקה. אין כל קושי. אבל ביחס לשיעורן שהצבא בנוי בצורה מסתית להגנה ולכן לזאת דרושה שלוחה מיוחדת, אני שואל: גילינו מסמכים וחומר במיטות ויכולת למפל ככל עת שהממשלה אישרה לפעולה שכזאת?

א. בן-אליעזר:

הביטה שלי ידידותית מאד לבני הצבא. אני לא בא לומר שהוא איננו מוכשר או שאיננו יכול למלא את התפקיד. אני בא להציע מחשבה האומרת שלתפקידים מסין אלה צריך כוח מיוחד, כוח חושב מיוחד עם מטה מיוחד. אחרי הכל לצבא ישנם תפקידים רבים עד למאד וכולם חשובים ואילו זה תפקיד מיוחד במינו, ואני חושב שגם הנסיון הנוכחי זאת, הנסיון בצבאות אחרים במלחמה נגד חבלנים ונגד פעולות בלתי קונבנציונליות, שאין זה מתפקיד הצבא, הגם שהיו לאותן המדינות צבאות טובים וחזקים, הוקמו בופים מיוחדים למען פעולה שכזאת. אין פירושו של דבר שהצבא עצמו איננו יכול למלא את התפקיד הזה. בלא הכי הצבא יבצע זאת כי השלוחה הזאת לא תפעל ולא תוכל לעשות דבר בלי לקבל את אישור הרמטכ"ל, או את אישור המטכ"ל. אבל להכנת כל הפעולות האלו למחשבה בכיוון זה, דרוש לדעתי כוח מיוחד, ואני מעלה את ההצעה הזאת למחשבה.

בענין ערביי השטחים. כולנו שפחים, ארובי שר הבטחון, שהערכים לא קמו ולא סדרו ואינם מורדים ואינם עושים את אשר לפי דעתך יכולים או צריכים היו לעשות, או אמילו רוצים לעשות. אני חושב שהמסקנה צריכה להיות לא רק לאור הנסיון של השנה האחרונה אלא לאור הנסיון של השנים האחרונות, והטבים האחרונות הוכיחו לנו כי כל עוד הערבים מאסינים שיבוא היום וצבאות ערב ימלטו מחדש לשטח ישראלי, יהיה סיבוב שלישי ויהיה סיבוב רביעי - כפי שאנו צריכים לסמן אותו אם יבוא עכשיו מבחינה מספרית - אז הם לא יצאו למרד ולא יעלו על באר יקרות. כך גם היה עם ערביי ישראל במסך תקומה ארוכה מאד. ואם הם ושלום נגיע למצב שיראו סיפנים של התחלת פלישה ושל תקווה מחדש אצלם, אין לי כל ספק שהם יעשו את אשר יוכלו לעשות.

דבר שני שצריכים לקחת בחשבון, זו הצלחת שלושת הבטחון בשנות האחרונות. על כל פנים, זוהי עובדה שיושבים כאלפיים איש בשלושת הבטחון אסרו, והם לא אסירים שאין אשמה עליהם, אלא הם תוצאה ישירה של הצלחת שלושת הבטחון לפרק את הצוטים הללו. ואז, כמובן, יושבים. אך מצד שני, ישנן יריות מעבר לגבול והם גם שומעים את קול ישראל ואת תחנות הרדיו הערביות שכל יום צופלים יהודים והם מקבלים סיפוק מתפתחות זאת. לכן, לא הייתי פגיע שבגיע למסקנה שבעצם יש לנו איזו סין הכנה אצ ידועה עם הערבים הן הישראליים ובוודאי לא אלה שבשטחים. פירושו של דבר שעדין צריכים להיות עירניים בענין זה.

ועכשיו גיהס ללבנון. ההתפתחות בלבנון היא אחת ההתפתחויות המעביבות והחשובות ביותר לבטחוננו. אני מניח שהיינו שבעי רצון לא התפתחות כזאת היתה במצרים. אנו מניח שהיינו שבעי רצון לו למפל הממשלה המצרית היתה מתפטרת והיתה קמה ממשלה פרצית אחרת במקומה או שכוחות הצבא במצרים היו מחליטים לעמוד נגד כוחות המאחז. אני חושב שצריך לעודד התפתחות כזאת. נראה לי כי בלבנון אנו לא חייבים להיות דווקא פסיביים. אפנים, אין הרבה דברים שאנו יכולים לעשות אבל יש הרבה דברים שאנו יכולים לעשות ואשר יעודד את הצבא הלבנוני לעמוד מול הלאח הזה על מנת שהמאחז באמת לא ישלט שם. לא פעם אנו מעבירים ידיעות על ידי שגרירים של מדינות אחרות מה אנו חושבים על ההתפתחות, מה יהיה אם הממשלה הלבנונית או הצבא הלבנוני יבחנו כך או אחרת, כי אז ישראל תזקוק עזרה. אני חושב שצד כזה יעודד עד למאד.

שר הבטחון מ. דיין:

אני חושב שיש הצדקה בטחונית שבקיים ישיבה גם בשבוע הבא ונדרון על ההתפתחות הדברים הזאת, ולא נפגש אחת לחודש. ואז גם נעקוב יותר בתפידות אחר העניינים.

תיו"ר ד. ברקת:

אבקש את החברים להציג שאלותיהם. המסך חרוין
יהיה בטוב הבא.

ע. גוברין:

לבני המוראל - יכול להיות שפנחיה צבאית אסור
לעשות זאת, אבל יש משקל במוראל גם למכות שמקבל
מאתנו הצד השני. וכאשר הוועדה ביקרה בסואץ, ראינו שבמ עכשיו החיילים
באסיפה לא אגיד זאת, בעתונות לא עמא זאת, אבל מפנים 80 אלף איש. אם
זה לא מזיק למוריעין שלנו מדוע לא מפרסמים זאת בצירוף מאמרים והסברים?
אני יודעים מה יש במורש סעיד. שיראו בכל זאת מה מפנים המצרים. אני
סבור שבמשהו זה גם כן מחזק את המוראל, לעומת הקורבנות וכך, שאינני
רוצה לבצע בזה. אני סבור, כי אם מותר לפרסם דברים אלה וחברי ועדת החוץ
והבטחון המופיעים באסיפות יוכלו להעלות זאת ולהדגיש זאת - זה גם כן יכול
במשהו לחזק את המוראל בקרב הציבור. כסובן, בפרט מה שיהיה לנו מותר לפרסם
מבלי שזה יזיק למוריעין שלנו ולכוחות שלנו, מה בכל זאת מתחולל בצד השני.

האם יש לנו ידיעות על כך שמפרוסי הקרמלין בא
תיקון בתחום הזה? ואני מתייחס לידיעה שהומיעה בעתונות הסובייטית.

כאשר ביקרנו בסואץ נמסר לנו כי יש עוד מה לסיים
האם מחקרים למיום או שלא נותנים לנו לסיים את
הביצורים?

האם הצבא ברק אם זה אפשרי וצחוף שגם אני בעבור
מעם פעבר לצד השני כדי לצע פעולות קופנדו ולהכות בהם?

על יסוד חוסר ההשכלה שלי אני מתנגד לשלוח
סיוחית לפעולות מסוג זה. על יסוד ההסברה ששמענו משר הבטחון, ברמה לי
ששלוח סיוחית סתהיה סרוכזת רק בזה - מידת ראייתה את הדברים תהיה יותר
סצוספמט. ריוקה מסום סתהיה סרוכזת בתחום אחד בלבד, יכולת ראייתה, יכולת
לימודיה ויכולתה לקבל ידיעות, הנחות וכך תהיה יותר סובבלת. בעוד
ששלוח סיוחית אשר תהיה קיימת בתחום האסטרטגיה הכללית של הצבא תהיה
טובה יותר מאשר שלוחה סיוחית ומסציפית למטרה זאת.

לבני ערכי השטחים הערה אחת. אינני חושב שכל
הערבים אריזטים, ואף פעם לא חשבתי כך. עובדה היא שאשקש יחסי קיים היום
בשטחים. ישנם ערבים גם סחוץ לשטחים, גם במדינות הסובות, אשר יש להם
ענין בערבים אלה, עד כמה שאנו יודעים, והם ססיקים ססקנות לבני הסמלה של
כל המלחמות עם הערבים. ואני כבר לא סדבר על דעת הקהל בעולם שאנו לא
עושים די כדי להביא אותה על תיקובה. מסום כך, אני דן על הענין לא רק
מבחינה בטחונית אלא גם מבחינה פוליטית. יש ערך רב לשקש היחסי הקיים
כיום בשטחים. וזה לא דבר של מה-בכך. אני מתייחס לכך חשיבות רבה מאד.

י. ש. בן-טאיר:

אתחיל במצרים. ההיסטוריה הצבאית הוכיחה הצבאית
הוכיחה בכל פעם שפעולות מזרחיות-כלכליות בפני עצמן
אינן סכיאות למעשה לירי הכרעה. ההכרעה בטוב מלחמתי או קווי-מלחמתי יכולה
לבוא רק ספעולות צבאיות. רק אז יכול לבוא שלום. אם יש השפעה על פעולות
כאלה, זה רק אם הן פעולות ססיביות. אתמול עשינו פעולה שנית. מבחינה
מסיפית שלנו אין כל ספק שיש לזה ערך גדול מאד מבחינת חגור אל המזרחי, ואני
מניח גם הצבאי. שטח מדיניות החוץ - קוטלימנטים בעתונות חוץ. יודעים
שאנו חזקים. מבחינת מצרים - יכולה להיות תרחפת כמה ימים, אבל זה לא ישפיע
על המאמץ המלחמתי. וסעתי בקריאת בינים כאשר שר הבטחון אשר שהצבא יכול
לעשות פעולה שכזאת כל יום. אבל רבותי, הבעיה איננה אם הצבא יעשה זאת
כאשר הממשלה תחליט על כך. זה ברור לכולנו. אנו לא מדינת סיליטריסטית.
אנו מדינה מזרחית. במדינה מזרחית הממשלה המזרחית היא המחליטה. אולם
מה דעת שר הבטחון. גם כאיש צבא וגם כחבר ממשלה ביחס לענין הזה, האם זו
צריכה להיות שיטה? שיטה שמעם בחודשים או בשלושה חודשים. לאחר הצלפות
והפגזות ונפילת קורבנות אנו עוברים להתקפה, בסך כמה ימים כולנו נשמה
וכולנו נקבל עירוד, והצבא ימשיך להצליח.

אינני חושב ואני בטוח שאף אחד איננו חושב על
פעולה רצינית יותר במצרים. לא נעבור להתקפה על מצרים. בדרך הברורה

ביותר יוכיחו לנו שזאת מלחמה יום יום, לילה לילה, ושעה שעה. אולם לא
אנו מתכוונים לעבור את המאבק. לכן שאלתי היא, האם יש לעשות פעולות כאלה?
האם לדעתך ולדעת המוסמים הצבאיים, פעולות מסוג זה של כניסה אחת לחורשים
או לשלושה חורשים לשם מתן תשובה על תקיפתם, זאת השיטה? האם יש לכניסות
שכאלה ערך גדול מבחינה צבאית ובטחונית? הייתי רוצה לשמוע מה דעתך
בענין זה ומה צריכה להיות השיטה כלפי מצרים.

הפעולה הזאת, עד כמה שהיא סזהירה, מה היא נוגעת
מבחינת המצב הצבאי הבטחוני בתעלה ומה היא היתה יכולה לתת אילו היו עושים
את אותה הפעולה באותה השיטה אולם במסגרת אחרת?

ועתה לירדן. דומני כי מאז מלחמת ששת הימים
נוצרה אצלנו איזו גדר או מחיצה בין מדיניות חוץ ובטחון. בטחון לחוד -
דנים על ענייני בטחון, מופיע שר הבטחון. ומדיניות חוץ לחוד - יושבים ש
שר החוץ ומדברים על ההגנה הדפנסטיבית שלנו במדיניות החוץ ואיך פצליחים
להתגונן. מבחינה בטחונית אנו גם כן צריכים סדר. אין ברירה אחרת. ועומדים
בפני מה שעומדים. שאלתי היא - היכן הסילוב?

לדוגמה, אם אנו מדברים על ענין ירדן - לפני שנים,
הוריע ראש הממשלה דאז, בשם הממשלה, ואפילו אמר זאת בכנסת, כי אם העיראקים
יכנסו לירדן תיגדל גורם למלחמה, אנו לא יכולים להרשות לעצמנו העיראקים
ישבו בירדן. העיראקים ישבו על הגבולות שלנו. היום העיראקים יושבים על
הגבולות שלנו. גם היום אין לנו הסכם שכיתת נשק עם העיראקים ואין לנו
הסכם המסקת אש עם העיראקים. אבל ההבדל הוא שזו לא היתה לנו והעיראקים
היו רחוק, והיום אין לנו - והעיראקים קרובים. אם העיראקים יורדים עלינו
הם אינם צריכים לתת שום תרועה, כפי שעושה זאת מצרים או ירדן. הם אינם
צריכים להסביר שאינם צריכים לקיים את המסקת האש, כי אין להם הסכם להמסקת
אש איתנו. יש להם הזכות המסמטית המלאה לירות עלינו יומם ולילה. הם לא
הפסיקו אש איתנו. הם אף פעם לא אמרו שהם יפסיקו, והם יושבים עכשיו בירדן.
אינני אומר בזאת שמחר בלך ובתקוף את העיראקים. אני אומר שפה צריך להיות
איזה סילוב מדיני ובטחוני. שר הבטחון יוכל לומר לי: תדבר עם ראש הממשלה
ושר החוץ, אבל אני מדבר כאן הממשלה, כי דעותיו כשר הבטחון מסולבות ביותר
ופושטות ביותר על ידי הדברים הללו.

שאלתי היא, האם לא צריכים לבקש בפעולה מסולבת
מדינית ובטחונית כדי למנוע את אותה האפשרות שהביע אותה כאן שר הבטחון,
שהעיראקים יפסיקו להיות פסיביים ויתחילו לאגף רק להיות קצת יותר אקטיביים
מזמן לזמן, אלא יכנסו לפעולה תמידית? זוהי הסכנה הקיימת, זו סכנה
רצינית ביותר, כי אז ירדן תיפגש לסואץ שניה, ויש בכך הכול עצום אם הקרב
הוא בתעלה או שהוא בגבול שלנו. יתכן מאד שעם התפתחויות האחרונות יתווסף
גם הצבא הסורי לענין הזה ואז זה יכול להפוך לדבר מאד מאד רציני. מה הן
הפעולות ומה הן התוכניות כדי למנוע זאת? מצד אחד, מבחינה מדינית, כדי
להזהיר בכל הדרכים הנמצאות בידינו על פעולות בטחוניות שעלולות להעשות.
אני לא רוצה ללכת לדמסק אבל אני לא יודע אם אני לא צריך להזהיר ולומר:
העיראקים יושבים פה - את זה בלעתי, אבל פעולה צבאית של העיראקים - אני
רואה בזה אקט מלחמתי, עם כל המסקנות ועם התכנית הצבאית לכך. להכנס
לדמסק - אין בכך אולי שום הביון. בסיני התכנית היתה לערער את המצב הצבאי
של האויב אבל לא לכבוש שטח. זאת היתה תוצאה בלתי נמנעת, אבל הכוונה היתה
לערער את הצבא. יכול להיות גם פה דבר שכזה. יתכן מאד שלא תהיה ברירה
אלא לפעולה צבאית רצינית, לא איזה שהיא פעולה מסוג כראסתה, אלא פעולה
צבאית רצינית בקנה מידה אחר. או שפא פעולה כזאת צריכה להיות מסולבת,
קודם כל, עם פעולות מדיניות בידון זה ולאחר מכן הפעולות הצבאיות?
מסוג כן, הייתי רוצה לדעת - האם יש איזה תכנית כזאת? האם היתה? האם
אנו מוכנים לכך? האם לשר הבטחון יש הצעות כלשהן בענין זה? והאם הוא
יוכל לומר לנו, מבלי שהתחייב לכך, מה הן האלטרנטיבות הקיימות בענין זה?

י.ח.ז.

בפעולות האחרונות בירדן נסלו לנו שני אווירונים
ואכדנו שני טייסים. ישנן שמועות שונות כיצד
אווירונים אלה נסלו. התאור האובייקטיבי היה, שהם התפוצצו באוויר. מדוע
הם התפוצצו באוויר? - על כך ישנן שמועות שונות, החל במקריות ובמזל בשיטות
בטיילים. הייתי רוצה לדעת, אם אפשר לדעת, אם אנו יודעים, מה הן הסיבות

שגרסו לפני אסונות אלה, ומה המסקנות שהחלטת האוניברסיטה. ועכשיו לעצם הדברים.

מֵיבְנֵי רוּחָה לִי־עֵץ לֶשֶׁר הַכִּטְחוֹן וּלְצֹבָא תָאֵם הָם צְרִיכִים
לְהִקִּים יַחֲדָה אִם שְׁלוּחָה מִיּוֹחֶדֶת אִם לֹא. אִנִּי סִתְפֵּק בְּהַסְבֵּר שֶׁל שֶׁר הַכִּטְחוֹן.
אִנִּי חוֹשֵׁב שֶׁבֶּם תּוֹצְאוֹת הַמַּעֲוִלוֹת עַד עַכְשִׁיו מוֹכִיחוֹת שֶׁהַמְּרִבּוֹן הוּא אֲרִבּוֹן יֵעִיל
וְאִם כּוֹדְרִי מֵיבְנֵי סוֹסְטִכִּים כָּאֵן לִי־עֵץ סָה לְעִשׂוֹת. אִנִּי מוֹאֵב לִי־עֵץ בְּדַבְרִים
שֵׁם לִי הַרְגֵּשָׁה שְׂמִנִּי יוֹדֵעַ בְּתֵם דְּרֶגֶתָּה, אֲבָל סִתְפֵּק וְאִנִּי בִּמְלֻחָתָה הִי־תִי לְפָנַי
40 שֶׁבָּה עֵרֶךְ. אִנִּי חוֹשֵׁב שֶׁכֵּל הַנִּסְיוֹן שֶׁלִּי סָמָן לֹא שׂוֹנֵה מְדוּמָה.

אבי רוצה להעלות איזו בעיה ובה אני כן רוצה לייצג דבר מה, כי זה לא ענין צבאי. אני חושב שאנו לא סאורגנים למלחמה פסיכולוגית-חינוכית. פסיכולוגית כלפי חוץ ומסיכולוגית-חינוכית כלפי פנים. אנו עושים לפעמים הרבה דברים שהם בעצם מהותם מוגעים במוראל היישוב, ואני חושב שהדברים האלה אם על הצבול של בעיות בשחונניות, עד כדי כך שאינני רותע לאאאאאאאא להנחיל שלבניהם אפשר להסעיל גם את הצנזורה. ואתן רוגטה.

אנו מפרסמים הרבה חוץ על המסמכים של אנשי ה"פאח". אבל אנו לא מסתפקים בזה. כיום בהיר אחד מופיעה בעתון תערוכה של בחורות חסודות ביותר הלוחמות לחרות הערבית. לפי זה בחוץ מה זה בותנ? זה מעורר אהדה, זה מעורר רחמים, זה מעורר הרבשה לא טובה. צגר אלה אנו מריכים להלחם? זאת היא המלחמה? אני חושב שאנו צריכים את הדברים האלה לנהל בצורה הרבה יותר מאורבנת ומחושבת.

קיימת גם מלחמה פסיכולוגית. אני יודע שחובה
דברים על מה שקורה בצד השני לא יכולים לפרסם, כי על ידי כך אנו יכולים
לבלות את המקורות מאין שואבים ידיעות אלה. אבל לאחר שעובר זמן ידוע
והדברים משתששים, אני חושב שיש ערך רב באופן מכוון לפרסם מה קרה, זאת
לדעתי צריכה להיות מלחמה מיוחדת בצבא התצנה לישראל שתעסוק במלחמה
פסיכולוגית-חינוכית. יפברו מה אבירות המדינה. יש למשש את העקבות כדי
שלא שהמקור ממנו שואבים ידיעות אלו לא יתבלה וייחוסל. אבל מבחינה זאת
אני מרגיש שכל עתונאי עושה מה שהוא רוצה. הוא מקבל ממנו חומר רקע אבל
עושה בו כעולה על דוחו. הידיעות מאוד טובות. יש לנו צבא חזק מאוד רבני,
צבא שמתרשם מה ידיעות אלו ותוצאות הפרסום הנג' לפעמים פגיעה במוראל
המוסרי ובקריסת הבטחון של הציבור שלנו הקורה עמומה זאת. מבחינה זאת
צריך שם להתייחס לזה באל טעולה מלחמתית ולארגן אותה כפעולה מלחמתית.
זה גם נחוץ בשביל היישוב הפנימי וזה גם נחוץ כלפי חוץ.

וּמִכָּאן מִנִּי עוֹבֵד לְבַעִיָּה שֶׁאֵי דוֹמֵה אוֹתוֹ כְּרִצִּי נִיתָ
בִּיאוֹתָ. אֲנִי אֶמְרֵנוּ, וְדַמָּה לִי כִּי גַם עַד הַבְּטָחוֹן אֶפֶר פֶּעַם אֶת הַמָּסוֹךְ הַזֶּה,
וְחִזְרוּ עֲלֵיו לִטְנֵי כֵן. זֶה מָסוֹךְ הַפְּתָח בְּאוֹרֵי, שֶׁאֲנִי בִּמְצֵאִים עֲכָשִׁיו עַל
גְּבוּלוֹת הַמַּלְחָמָה הַטּוֹבִים בִּי וְתָר, אֵלֶּה אֵינֶם גְּבוּלוֹת שְׁלוֹם אֲבָל אֵם נִבְחָר בְּגְבוּלוֹת
מַלְחָמָה, מִתּוֹךְ הַנָּחָה שֶׁתִּהְיֶה מַלְחָמָה – אֵלֶּה הַגְּבוּלוֹת הַטּוֹבִים בִּיאוֹתָ. אֵינֶנִּי
מִבְּטָח אֶת הַגְּבוּלוֹת הָאֵלֶּה הֵם הַטּוֹבִים בִּיאוֹתָ, בְּגְבוּל הַיִּרְדֵּנִי, טוֹל עִמָּךְ הַיִּרְדֵּן
וּבֵית שֵׁאן.

ש"ר הנשחיון ס. ר"י: * ש"ס קום לשימוריהם.

י. חזן:
ריק בטיני.

אינני בטוח אם הם הכוללות הנטובות ביותר. הם היו טובים ביותר אילו השתה שלנו היה ריק מאדם כפי שהוא

סך הנסחון פ. 111: לא לשיפורים אלא האכזריות.

למי דעתי, אנו צריכים להביע סוף סוף לאיזה שהן
מסקנות ולא מדי מעם בטעם לשנות את העמדות.

מה כוונותינו? מה נצחוננו הגדול ביותר אם לא יהיה שלום? - שבעור שנה שנתיים נעמוד באותן הנקודות ובאותם המקומות. אמלא יהיה שלום אנו צריכים להיות מוכנים לדבר הזה ובעד זה נשלם באופן קבוע, לא תהיה ברירה. ברור שהמטרים לא יקבלו את ההנחה שאנו יושבים שם ויתנו לנו לשבת בשקט. גם כל הזמן יחממו את הגבול הזה.

אם זה כך, לפי הערכתי, עיקר המחשבה שלנו צריכה להיות טכנונית לביצורו ולחזקתו של הגבול הזה על מנת שגם להתחזק שם מעט, כדי שמספר הקורבנות יהיה המינימלי וכדי שמספר הקורבנות בצד השני יהיה המינימלי.

אני מעריך הרבה פחות את ענין הפשיטות סגורות ראות זאת. אינני מוסר שאנו לא צריכים מדי פעם בפעם לעשות פעולות שכאלה. אולי יש בכך מסוים מכה פסיכולוגית לעם הפצרי ולצבא הפצרי, המכניסים עצמם לאכססזה של בטחון וכוונות מלחמתיות ופתע מתאום רואים שזה לא פשוט. אבל לראות בזה שיטה מלחמתית?

חבר-הכנסת בן-מאיר אמר מה כמה פעמים, תודה לאל. תודה לאל לא היו לנו קורבנות. תודה לאל, בכראסה היו לנו גם קורבנות. אני זוכר אז את התגובה. יכול להיות שהיו שם שגיאות אבל גם אילו לא היתה שם אף שגיאה אחת, במעולה צבאית צריכים להיות מוכנים לקורבנות. אבל מה היתה התגובה בציבור? היתה ממש התמוטטות פסיכולוגית בטחונות ובאו בטענות ובתביעות. זה יכול לקרות. זה גם יכול להיות מקרה אשר איננו קשור כלל עם כוונות בטחונות - שהתה פגיעה מקרית בסטוק, פגיעה מקרית באנשים, ואי-אפשר לבוא בתלונה לאף אחד. פשוט כך אני מוסר שאנו צריכים להיות מאז זהירים. כאשר יוצאים למלחמה צריכים לדעת שער שלא מפרטמים בבוקר שכל החיילים חזרו בשלום לבסיהם, יכולה בבוקר להתפרסם גם ידיעה אחרת ואז הפעולה תהיה המוכת.

אינני חושב שזאת צריכה להיות שיטה מסיבית. אילו היינו חושבים שזאת הדרך של קיום בטחוננו, הייתי מוסר - בבקשה. אבל מכיוון שהדרך של קיום בטחוננו היא לעמוד על הסוגף ולעשות הכל כדי שגבול לעמוד שם בקביעות כל עוד אין שלום - ואני מאמין בשלום אבל אינני יודע מתי הוא יבוא - אינני חושב שזאת צריכה להיות השיטה.

כיוון המחשבה שלי הוא זה: ראשית, צריך לחנך את העם הזה ואת עצמנו שזהו המצב, הוא יכול להספך זמן רב, יהיו קורבנות, אולם אף על פי כן שיהיו קורבנות אנו נמצאים במצב של בטחון ושל פנצחים, וככל שעובר הזמן והערבים לא רוצים בשלום, הנצחון שלנו הולך ונעשה יותר בוסה ויותר קובע עובדות. העם הזה צריך לדעת שזהו המצב. אני לא חושב שראש הממשלה או שר הבטחון צריכים לקום ולנאום את הגאוסים של צ'רצ'יל. שאמר, אני יכול להבטיח לכם רק דם, דם ודמעות. את העם הזה צריך לחזק. אני חושב שזה בורלנו. אם לא יהיה שלום בורלנו הוא שזה ייספך הרבה זמן, ואם זה ייספך הרבה זמן....

אבל גם אצלם יש מוראל.

י. רמאל:

י. חזן: אני חושב שאנו והם חיים בשני עולמות. להם לא איכפת, לא מתוך זה ששר הבטחון אמר שיש להם קורבנות עצומות של כח אדם. הם מסוגלים מה שלא מסוגל שר הבטחון. הרסטכל או ראש הממשלה - הם מסוגלים לגרוב 10 אלפים פצרים או טחא אלף פצרים. שליט מעורית היה מוכן לגרוב 10 מיליון ערבים, מה איכפת לו לגרוב אותם? אנו מתרגשים ולא יכולים לשאת את זה כשאנו מוחכים את העתון ורואים את ההסכנות, ולכל אחד מהם יש מרצוף יוצא מן הכלל. וזה יום יום. היום זה הפך לענין יום-יומי.

אחת המעולות גם של הצבא וגם של הממשלה - לחנך את העם הזה לעמידה קודרת קבועה שתעלה בקורבנות, מתוך תחושה שהנצחון שלנו הוא נצחון של העמידה במקום שאנו עומדים בו כל עוד הצבא השני לא ייאות לשבת איתנו למשא ומתן לשלום. כל יתר הדברים, לדעת, הם דברים צרדיים שמדי פעם בפעם צריך להתחמם בהם, אבל אל נחממה לחשוב שיש איזה דרך טובה יותר.

אני מבין שזה עוסק בניגוד לכל האסכולה של

צבא הגנה לישראל שהיתה עד היום אסכולה תוקפת אקטיבית, עכשיו אנו צריכים לשבת ולתגבון. אבל אנו לא צריכים לשכוח שאנו עכשיו סבגים לא על הגבולות של ישראל הקטנה, אלא אנו עכשיו סבגים על הגבולות שאליתם הבענו. במצרים הצענו עד לגבול האחרון ואין כלל שאלה אם אנו מסוגלים לפרוץ את הדיכויים או לא. אין לנו שם מה לחפש. שם בוודאי נמצא את הרוסיים בדר השני. אם תתחיל פעולה טלחטית בצד המצרים אינני מיעץ הצעות לצבא הגנה לישראל שיעמוד ויבלום את המצרים וזאת תהיה פעולתו. אני טרבר על המצב כפי שהוא עכשיו.

לפי דעתי צריכים להוציא את המסקנות מהמצב, ואני רואה את המצב הזה כך: זהו מצב קודר, אבל אף על פי כן שזה מצב קודר זהו מצב שיש בו תקווה גדולה. אם נחזיק מעמד שבתים או שלוש שנים ולא יהיה שלום, המציאות מוכרחה להשתנות. זה יכה אותם. ולא זה שאנו נמוץ פה ושם בשר. אלה הן תזכורות, אך לצערי הרב תזכורות אלה לא משיצות עליהם כל כך. מדוע? כי הכל נהוץ בידיהם. הם כל דבר הוטחים לנצחון. יספרו שברסו אותנו, שברחנו ולא הצלחנו בפעולתנו. ותעם מה, שאת זה הוא שומע - את זה הוא ישמע. איך הם חובגים את כראסה כיום נצחון גדול מדי שנה בשנה, על אף העובדה שאנו יודעים מה שקרה שם.

לפי הערכתי, הגבול הטלחטית המסוכן זאת מצרים, אבל הגבול הבטחוני המסוכן בשבילנו מבחינה זו של עוד שנה ועוד שנה, זה הגבול עם ירדן. אם כאן תתחיל מה ששר הבטחון אמר - תתחיל הטבח המסיבית, נעמוד כאן בטני בעיות פרחיות לכת. שם אנו נמצאים במצב חמור. מן הצד השני, אצלם, כמעט כל השטח ריק ואילו כל השטח הפיושב הוא בצד שלנו, בו בזמן שבמצרים המצב חמור. כאן נעמוד בפני שאלות רציניות ביותר ולא נוכל להסתפק בזה שבענה ביריות. לכן גם שאלתי בתחילה בקשר לאווירובים, האם אלה היו שני מקרים או שאנו עומדים כאן בפני התפתחות חדשה שיש להוציא ממנה מסקנות.

ודבר אחרון, מכיוון ששר הבטחון דיבר על כך. באופן פרדוכסאלי יש לי הערכה אחרת לגבי המלך חוסיין, לא לגבי אישיותו. לפי הערכתי, באופן פרדוכסאלי, אם ישנו שליט שהוא עוד שולט קצת בארצו - זה איננו באזר אלא חוסיין. באזר מסועבד לחלוטין לפעמולה שהוא עצמו פיתח אותה. הוא יצר את הגולם ועכשיו הגולם שולט בו. אין לגאזר כל אפשרות לשנות את המדיניות שלו. אני חושב שהוא איננו יכול גם אם ירצה. המלך היחיד שיש לו נוסף על דעת הקהל, שהיא בעיקר פלסטינאית, צבא יבסי' ארים, צבא ברואי, זה המלך חוסיין. יש לו צבא משלו, צבא שאיננו נתון להשפעת דעת הקהל. כמה אישים מירדן, כשבשאלו הטיבו: אם יביעו הדברים לידי כך - והכוונה לפגעת - נסעל בזה באופן צבאי. יש לנו האפשרות לסעל בזה באופן צבאי.

שר הבטחון מ. דיין: התשובה היתה: אם תעשו איתנו שלום - אנו נוכל לסעל בו. אבל אותו סלך אטר בסופי בקשר לפגעת: היום אינני רוצה ולו הייתי רוצה אינני יכול למנוע מהם לעשות את הפעולות הללו, במצב הנוכחי, כשישראל יושבת בשטחיהם.

י. חנו: אני למד דבר אחר: עדין הוא יכול כך לדבר, כי עדין יש באפשרותו גם לעשות. הצבא איננו צבא פלסטינאי, הצבא הוא צבא פרטי שלו. הוא סלך מדברי והצבא שלו כזה. יכול להיות שיבוא יום והוא לא יוכל לעשות זאת. אבל מתוך כך אינני מקבל את הביתוח הזה.

שר הבטחון מ. דיין: אינני רוצה להפריע, אבל אנו כאן עוסקים בעובדות. בענין העיראקים - המלך איננו יכול להוציא אותם היום מירדן. קיימת החזית המזרחית שהמפקד שלה הוא עיראקי. חוסיין גם לא יתן הוראה לצבא הירדני לסתוח באש על 25 אלף החיילים העיראקים הנמצאים היום בירדן. יש בירדן 200 טנקים לעיראקים, יש להם חיל אוויר הנמצא על הגבול. הוא איננו יכול היום לתת להם הוראה לצאת. וצבא פספר המלך הוא לא כוח בטביל לתקוף את העיראקים אף על פי שהכל המספרי שלו יותר גדול. לירדן יש 50 אלף חיילים, אבל המצב הוא כזה שהצבא הירדני לא יצא ויילחם בצבא העיראקי.

ג. חזון:

זה היה אולי דרך אגב. אני אומר שזה איננו משנה לחלוטין את ביטחון, שאם לא נביע לשלום אז יכול מאד להיות שהחזית הישראלית תהפך לחזית המסוכנת ביותר ותחבצ מאחוריה חסות וסכנת. וסבלי כל קשר להערכתו - הוא הטלח היחיד שהעז להגיד את הסילת, שלום. אנו לא אומרים, נטיבה אבל הוא אומר את וסילה, שלום.

א. ריטליט:

החזית בטואץ מתפתחת - ואינני יודע אם המילת היא נכונה - למלחמה של התשה, יריות, הפגזות, פעולות קומנדו, הרב. אנו עונים, אבל לא הרי התגובות שאנו יודים תורה יש להם אותו הערך של התגובה שהיתה בדוקטרינה של צה"ל. איש מאתנו לא חושב שפעולות תגמול תסיימה את הלוחמה או תגבנה התקפות בעתיד, אלא הן באות להקטין את התגובות, לתת סכנה שלאחריה צריך זמן-מה מבחינה טכנולוגית, מבחינה מוראלית ומבחינות אחרות. אחרות - צריך האויב ללקח את פצעי. לפעולות אלה יש איזה אפקט, אם כי לא קובע, לא סופי, אבל אפקט מסויים. לחילופי היריות והאש הארטילרית - אין בהם אותו האפקט.

הפעולה שבעשתה אתמול היא פעולה נפלאה ובחוצה ויש לה כל האפקט של פעולה שנותנת הזכרות, מובעת ומגבירה את הדמיון המפחיד בטני האפסרדיות של צה"ל. אבל אם פעולה כזאת נעשית אחת לכמה חודשים - היא תהפך לסיגרה, יקבלו זאת: העשייה נסיונות, יורים, עושים פעולה, יפלו בחורים. זה יתהפך לסיגרה. כפי ששר הבטחון אמר: צה"ל נערך. אם יש צורך, אם ישנה החלטה, הצבא עובר את הגבול, כובש, סכה, וישנה הכלה, ישנו האפקט, ישנו הסיכוי. אני לא מציע שבעשת את זה אצלנו אצלנו - בצורה מסיבית, מסיבות טובות, ואיט גמ לא תציע זאת. אני חושב שתחשבה מבייבת שזה"ל יכין דוקטרינה חדשה עם הערכות חדשה, כיצד נוכל להגיב על הפעולות כפי שהן. את ההכרעה תתן הממשלה, אבל את התוכניות צריך צה"ל להכין.

אינני מדבר על שלוחה, כי שלוחה זו מונקציה של מדיניות, מונקציה של צרכים. יכול להיות שתהיה מחשבה מדינית שתביר: אנו נטפל במצב הזה בצורה כזאת וכזאת - ובהלכה צורות לבני אותן המטרות. כי אי-אסר לעשות המיד את אותו הדבר. לא רק שזה משמעם - ובצבא אין דבר שהוא משמעם - ולא רק מבחינה טכנולוגית שזה איננו עושה רושם, אלא אי-אפשר לעשות זאת כך מבחינה של מוכנות האויב לקראת פעולה שכזאת.

חיות ולפי כל הסיכויים ולפי כל המצב אנו נצטרך לטפל בלוחמה כזאת של תחשה זמן רב מאד, אנו צריכים לדעת - וכשאני אומר "אנו" כוונתי לצה"ל - להכין מחשבה ותוכניות כדבר לטפל בזה בכדי לסגור, בכדי שפעולות התגמול תהיינה מכוונות ושובות, כדי שדבר יהיה אפקטיבי ביותר.

אני רוצה לשאול: מדוע איננו מטרדיים לאורך כל הקו את המצרים בטעם שהם מטרדיים אותנו? בכל דמות מתנועת - לירות. אינני יודע אם צה"ל מיתח צלמים, אבל אם כן - יש לצלף. נאמר אחר כי זה לא חשוב כי מתחיל ביריות. אין הסכם המסקת אש. יש לגרום להטרדה בלתי מוסקת. לא חשוב אם ישנה דוקטרינה או דוגמה לחכות עד לירייה הראשונה. היום בטואץ זה כלל לא משנה. הגבול בול צועק כל הזמן, את פי זה מרגיע? את איש זה איננו מרגיע יותר.

או מורט סעיר. אנו לא רוצים למנוע כבטל כי יש שם אוניות רוסיות ויש שם דוסים. אבל קיימת העיר. אני מניח שחלק של העיר נמצא בטווח טגיתנו. עד כה התנזרנו מפגיעה בעיר. יכול להיות שההצעות אינן מעשיות, אך יכול להיות שהן מעשיות. המסקנה מכך היא שאנו צריכים לחשוב מחשבה להערכות חדשה לפעולות תגובה של צה"ל מעבר לחילופי יריות.

אני מוכן להיות סותף לנימוח של שר הבטחון, שאין להביח מבחינת ההגיון המכיר שהמצרים ינסו לבצע פעולה מסיבית ולעבור. הייתי מקבל את זה לו הייתי בטוח שהמנגנון הרביע ההגיוני אצל גאנר ואנשינו מועל כפי שהוא מועל אצל אחרים. יכול להיות מצב שלאור ריוני

ארבע המעצמות או הדיונים הדו-צדדיים בין אמריקה ובריטניה המועצות, הם יצטרכו לכבוש איזה דבר בעומק של 20 ק"מ ויחסי-הח, אפילו באורך 50 מ"לף הייליט, לתמוט ראש גשר. כלומר, יצטרכו לבהל איזה קרב סמלי ולזכות בו. קשה לדעת אם הם לא ינסו לעשות זאת, אפילו במחיר מכירות כבדות. אבל אני לא יורע אם יש בכוח פעולותינו הנבדלות להדחיק אותם כדי שידע שדברנו לא מולך.

ועתה לידרן. אני שותף לדברי חבר-הכנסת חזן. בעקבות דברי שר הבטחון. אנו יכולים להיות כאן במצב דבינייט, מאד, ואין טריביותינו לשנות את היסודים מבחינת יהודית, מבחינת אנושית ומבחינת הסוראל. אנו צריכים לחשוב, אם תרבר רק יתחיל, האם איננו צריכים לפגוע בסקורות הידי אלא אלא כרי לפגוע ולשתקם. זה לא משום מבחינת טריביות חוץ, ואינני מביא זאת במעבון כרע זה, כי אצלנו בהכרח טריביות מחוץ חייבת להיות מונקציה של טריביות בטחוניות, אם זה קיום הטריביות, ואנחנו יכולים לעשות אחרת. צריך לחשוב פעם בצורה חד-פעמית או יו-פעמית לפגוע בריכוזי האותחיים. היום אין לידרן עדין אנוירובים, אבל בעוד שמונת חודשים יהיה לה טוטו ת-טטטטיש"ר כשהם מאויישים. אם יתחיל איזה דבר, אפילו ללא כל פרומורציה, יש לפגוע בחותמים. כאן תרבר די רציני.

ומילה אחת לחבר-הכנסת חזן. חזן מיתת תיאורית מסיכולוגית מעניינת, שצריכה להיות התייחסות קודמת. כלומר, צריך להגיד לעם: צריך קורבנות, ופשוט כך צריך לטבת על הקווים בסואץ, לקבל טבות, להחזיק מעמד ולא לעשות יותר. אם אחת הולך לציבור, תסביר לו שגם כראשית תיחה נחוצה ואולי תהיה גם כראשית אחרת. תסביר גם את זה. תסביר שיכול להיות, חס וחלילה, מצב שסמוק יורד, תסביר שזה המהיר של הקיום והסיכוי האמתי לשלום, ליכול להיות אי-מעם ובל קורבנות לא בסיג אותו.

אני רוצה לשאול את שר הבטחון על המשמעות המעשית ובאופרטיבית של הצעתו להחלת החוק על השטחים.

1. צור:

אני רוצה להעיר בעיקר בקשר לחזית המזרחית. למי הדברים ששענו מפי שר הבטחון, כאן החזות הרבה יותר חשובה מאשר בחזית המצרית. בחזית המצרית, הקטע שהיה מאוכלס על ידם - בו הם חשטו את עצמם, בקטע שהוא דרוסה מן התעלה, בקטע של שדות הבסט. אולם הם אינם מונעים בשדות הבסט ובמקצבי הבסט שבשטח שלנו. מכאן שהם חוששים מתקיימת מתקני הפנט שלהם, כך שכל הקטע הזה רבוע. מה שאין כן לגבי ירדן.

בידרן, בקטע לאורך כל החזית המצב שונה כעת לחלוטין. אני רוצה לכן לשאול מספר שאלות ולהביע בשאלותי גם את דעתי. בטקום הדרוסי של החזית הזאת, היה המקרה באילם. עבר בטי שעבר, אבל התוצאה יכולה היתה להיות הרבה יותר רצינית אם המקרה היה חוזר. בסדום הונחו מוקשים מספר פעמים, אבל יכולים גם לירות בגזוקה על המפעל הזה ולשתק אותו למשך הרבה זמן. פעולה כזאת יכולה להוביל מקריבת הגבול. אם תחייבה פעולות של התקפת ארטילריה עיראקית, יירדנית, סורית בקטע הזה של בית שאן - עמק הירדן, התוצאות תחייבה הרבה יותר קשות.

טעות כך אני רוצה לשאול גם בקשר לחלק הדרוסי ובו בקשר עם הקטע הצפוני. האם לא צריכים להביע לכלל דעה שאם אמנם תחייבה פעולות כאלה זה"ל יביב, אבל יביב לא בפעולות של מביעה וקורה, אלא ייערך לקראת אסטרות להחזיק את המקומות אשר סתם תפתח האש, עד אשר נביע ליד הסטקט אם מוסכמת ולהסכם כי דבר כזה לא יתחולל. לדעתי, זה מחייב הערכות מיוחדות. בדרום - זה ים המלח - מאטין, אילת - זה עקבת. כך אפשר לציין גם בקשר לעיראקית וכן הלאה. אם נביע למצב אשר שר הבטחון דיבר עליו, אני חושב שאנו צריכים להיות ערוכים לקראתו.

אני מצטרף להערת חבר-הכנסת בן-טאיר בקשר לצבא העיראקי, ואנו חייבים לתאם כאן את ההרתעה שלנו כלפינו.

דעות לשאילתא לחבר-הכנסת דטאל.

היו"ר ר. ברקת:

י. רמאל:

השאלה בקשר לפה שקרה בחברון. אינני מתזדהה עם החתונות של המתחילים שם, אבל נדמה לי שאנשי המסמלה עברו שם כל גבול בהתנהגותם והגיעו לשיטות גבוה במידה די גסה. אני רוצה לדעת מה עשה שר הבטחון ואיזה הוראות הוא נתן לקצי העניין הזה?

שר הבטחון ס. דיין:

הערה לקביעת הפרוסטורציה על פעולת המשימה. עד לפני זמן לא רב, עד לפני שלושה שבועות, האם היתה מאוחרת לקו כמעט ללא אפשרות של מעבר ולא הניחו לנו לעבוד בביצורים. בחלק הצפוני - עד לפני שבועיים או שלושה שבועות עבדנו באופן חומשי, ובחלק הדרומי קצת פחות. עד לפני שלושה שבועות, אנו בכמות הנדרש שלנו הכינו אותם פחות מוחצות ובמראות על כל מערך הנשק שלהם, קצת מידה לעצמנו שאיננו עוסקים בעקיצות זבובים של מה-בכך. עד לפני שלושה שבועות ניחלנו מדיניות שאני מסופק אם תהיה לנו אפשרות של מכות כל כך תכליתיות ואקטיביות ומסיביות, וכל יותר הביטויים הקיימים. היינו יותר במדעים מאשר חבד-הכנסת בן-מאיר או מחריט מפרו, כאשר הצינו סימן עצלה על התכליתיות שבפשיטות אחת לבטח זמן. שלוש ערים שלהם יצאו מפעולה, כל סמלי הנשק ובטח האחרונה הטבענו להם את סיביליות הנפש. וזה רק שבועיים ואינני יודע אם בוכל להתמיד בטבע זה. סדרנו ממש את כולל סוגי הנשק, איננו בוחנים לאוביות להתקרב. הטבענו גם אוביות המביאות במשך מזוקק מעדן. הטבעת האוביות היתה רק כמעט האחרונה. וזה שנתיים אחרי הפלחמה. בתחילה שביחת נשק, מאד כך קצת ידידות, מאד כך טבענו פעם בבתי הדין, מאד כך שחקנו אותם. אסרנו: - המסקנה אם זו המסקנה אם. הולם בה לא בזבזנו זמן וערכנו את הביצורים שלנו, ושוב עשינו זאת, כי מילמלה זאת אני לא יודע איך יכולנו לעמוד עכשיו. וכאשר בא הבל החדש של גמאר, לפני כחודש ימים, אסרנו: חבד יקר, זה יעלה לך ביוקר רב, וסימלנו באופן מאד מאד שיטתי בקומפלקס התעשייתי-כלכלי, החל מנפט, דשנים, צנורות, כולל שימוש בארטיילריה, אלל לא רק זאת, כי אם שליחת חבלגים מתחת לפנים כדי לשפץ בכל סיני מתקנים, כאשר הביטוי ההיצוגי לכל הפעולות היה הטבעת המיכליות ובמירת כולל סוגי. במירת כולל סוגי ואיום כי כל אביה שתבוא לבאן תקבל פגז. אסילו האסירקאים לא עשו את הדברים האלה בווישנאם. מאד היה רוצה בוודאי לראות מה תהיה תגובתנו עם תבאנה מיכליות רוסייות, האם נירה במיכליות הרוסייות. העניין הוא דעיני מאד.

רק בשבועיים-שלושה האחרונים התחלנו בזה, לאחר שהיה חקק תקופה מסוימת. גם כאשר חקק היה בחלק הצפוני עבדנו שם, וזה לא אלא המקום היחיד שבו המסקנה להניח את המוקשים ולהקים את הנדרות ולא רק את הפעולות. מתאום בזה הפריצה הזאת של הקומנדו וכן הלאה. אין להאשים את צה"ל אם ושלום, ואיש איננו מאשים את צה"ל. יש להכות על לבת של מדינת ישראל האם אנו מנהלים פלחמה תכליתית מבחינה זאת? ואני רוצה ששום להקל על עצמנו של חבד-הכנסת בן-מאיר ולומר: זה רק שבועיים. נאב המפרי היה, מינאם" בעקס הזה. עד לפני שבועיים היו אלה מכות רבות. אין זה בכון שהפעולה של נאב" המפרי הקודמת ועד היום לא עשינו דבר. סדרנו להם את הנפט - וזה 50% ממכללה שלהם.

ועתה לעניין חברון. לדעתי, המסמל בהג צאצאך בסדר במור ומסילה לא הוצאתי ולא הוציא הוראות. אם המתחילים יתנהגו כפי שהתנהגו, הם יתקלו בהתנגדות המסמל, כפי שהיתה בפעם האחרונה, אלא אם כן המסמלה תתן הוראות אחרות. לאחר הקומפליקס בחברון בא העניין לדין בישיבת ועדת הסרים לעניין השמחים. המסמלה קבעה בהחלטתם שהיא רוצה לפניה את התנהגות המסמל ומאשרת את זה. לא היה אף חבד בוועדה, כולל שר החוץ והסר מנאם בבין. שגופתו באותה ישיבה, אשר הביע כי תינתנה הוראות למסמל לנהוג אחרת. הדבר היחיד שאני מבכער עליו ואני חושב שהמסמל שבה זו, זה בנוסח המילולי ולא בפעולה בפועל. הנוסח המילולי שהמסמל נתן ליחידה שהיתה שם - ואני שמח לחזור בעניין זה מילה במילה על דברי השר בבין שהעיר על כך - לא היה כפי שצריך היה להאמר, תשתמשו במידת הכוח המינימלית ההכרחית, אלא הנוסח שהמסמל השתמש בו, והוא איננו משפטן לא רק כמו השר בבין אלא אסילו לא יותר מאשר עומד בן-דרוד, הית: אם יהיה צורך - גם תתנו מכות. זה לא נוסח. הנוסח המתקבל הוא, תשתמשו במידת הכוח המינימלית ההכרחית.

י. רמאל:

אם-אפשר היה להשיב הכל ללא מכות?

שר הבטחון ס. דיין:

שאלתך שאילתה ואני אומר לך את דעתי. אסרת כי הם עברו כל גבול ושאלת אם ניתנו הוראות אחרות. אני אומר שלדעתי בסדר ולא עברו שום גבולות, ולכן גם לא נתתי הוראות. כדי

שלא תטרמו אותי בישרתי לכם כי רבר זה היה בפני ועדת השדים לעניני השטחים, והיא רשמה את הסיכום הזה שבתקבל פה אחד.

בשבילי זה לא מספיק.

י. רמאל:

שר הבטחון ס. דיין: לא קיבלתי על עצמי לספק אותך. בשבילי זו תשובה לשאלתך. שאלת שאילתא כדי שאש ב עליה. שאלת שאילתא ישירות כמעט כמס עופר בן-דוד: האם נתת הוראות לא להתנהג כך? על זאת אמרתי, שלא רק אני סבור אלא שהאינדיקס הזה בא למטעלה והיא פה אחד איסרה את ההתנהגות. ובישיבת הוועדה השתתפו גם שר הדתות וגם חשר בגין. ואיבני אומר שזה צריך לספק אותך. אבל זאת עובדה. הייתי נותן הוראות להתנהגות אחרת אילו המטעלה היתה מקבלת החלטה לבתוג אחרת. אבל כאשר אני סבור שההתנהגות היתה בכונה והמטעלה גם מאשרת את ההתנהגות הזאת, מרוע אתן הוראות אחרות? אין פירוש הדבר שאתה צריך לקבל זאת, אבל זאת העובדה.

א. בן-אליעזר: כל הכבוד למטעלה, כל הכבוד לשר הדתות, כל הכבוד לשר בגין שציטטו אותם כאן. אני מבקש להעמיד בנרא זה לדיון בוועדה. אני מציע כי הוועדה תקיים דיון בשאלה זאת.

היו"ר ר. ברקת: כיום ג' הבא נסיין את הדיון בסקירה הבטחונית, ולאחר מכן נוכל להקדיש דיון לנושא זה.

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 11.10